

ΝΕΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΚΡΗΤΩΝ
ΕΚ ΤΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ¹

Γ. ΦΙΛΟΘΕΟΣ ΣΚΟΥΦΟΣ

Τὰ ἀκολούθως δημοσιευόμενα ἔγγραφα, ψηφίσματα τῆς βενετικῆς Γερουσίας ἐπὶ ὑποβληθεισῶν αἰτήσεων, εἶναι ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέροντα, ὡς διαφωτίζοντα οὐσιαστικὰ σημεῖα τοῦ βίου καὶ τῆς καθόλου δράσεως τοῦ γνωστοῦ καλλιτέχνου κληρικοῦ Φιλοθέου Σκούφου, εἰδικώτερον τῆς δράσεως τούτου ἐν Κρήτῃ κατὰ τὸν ἀγῶνα τῆς νήσου ἐναντίον τῶν Τούρκων. Τὰ στοιχεῖα ταῦτα ἐξαίρουν ἔτι μᾶλλον τὴν προσωπικότητα τοῦ κρητὸς ἀγιογράφου, ὅστις τέλος εὔρε καταφύγιον καὶ παραμυθίαν εἰς τὸν διὰ τῶν ψηφισμάτων τῆς Γερουσίας παραχωρηθέντα αὐτῷ ἐν Ζακύνθῳ ναὸν Παναγίας τῆς Λαουρένταινας καὶ συμπληροῦν τὰ ἤδη περὶ τοῦ ἀνδρὸς ἐγνωσμένα (βλ. Μ. Ἰ. Μανούσακα, Ἡ κρητικὴ οἰκογένεια Σκούφων, Ε.Ε.Κ.Σ. τόμ. Β', σ. 327 κ.ἑξ. καὶ τοῦ αὐτοῦ, Ἡ διαθήκη τοῦ Φιλοθέου Σκούφου, αὐτ. τόμ. Γ', σ. 297 κ.ἑξ.).

* * *

Ἡ πρώτη αἴτησις τοῦ Φιλοθέου Σκούφου εὐρίσκεται εἰς τὴν Filza Μαΐου 1665 (Senato Mar) καὶ ἔχει οὕτω :

Serenissimo Principe,

Fra i primi divoti sudditi che di coraggio e fedeltà nel calamitoso assedio di Canea si segnalorono, furono li monaci di San Basegio al numero di 34 della Madonna di Cryssopighi monastero principale di Canea che sotto di me Filoteo Scuffo abbate

Γαληνότητε Πρίγκηψ,

Μεταξὺ τῶν πρώτων ἀφωσιωμένων ὑπηκόων, οἱ ὅποιοι ἀνεδείχθησαν διὰ τὸ θάρρος καὶ τὴν πίστιν των κατὰ τὴν πολυπαθῆ πολιορκίαν τῶν Χανιωῶν, ὑπῆρξαν 34 μοναχοὶ τοῦ τάγματος Ἁγ. Βασιλείου, τῆς κυριωτέρας ἐν Χανίοις μονῆς Παναγίας τῆς Χρυσοπηγῆς. Οὗτοι, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν ἐμοῦ τοῦ ἡγουμένου των Φιλοθέου Σκούφου, ταπει-

¹) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 152.

di esso, servo humilissimo e suddito fedelissimo di V. S. nei più perigliosi azzardi combattendo, sacrificarono gloriosamente la vita a beneficio della patria e della S. V., ho restato finalmente per voler di Dio vivo con altri doi miei monaci capitati a Suda, sotto il felice comando dell' Ecc.mo General Cornaro e trattandosi all' hora caldamente la recuperation di detta Piazza, fui spedito da detta Eccellenza alla Canea et osservato gli andamenti dei nemici nè di ciò punto mancai di minutamente eseguire il tutto e dar quelle esatte informationi a S.E. che con grandissimo applauso con altrettanta loro consolation furono benignamente accettate. Dopo ciò mi fu imposto che come pratico del paese dovessi andare in compagnia del già Rev.mo Valeriano Arcivescovo di Filadelfia nel territorio di Candia et esortare li terrieri a dover prender le armi contra il nemico, nè sopra ciò restò ingannata la publica risoluta volontà che di breve fu amassata gran quantità di fantaria all' obbedienza suprema. Stanco finalmente dalli patimenti e disastri del corpo che nell' angusto assedio tra fame e peste venivo afflitto, risolsi con permissione publica capi-

νοτάτου τῆς Ὑμετέρας Γαληνότητος θεράποντος καὶ πιστοτάτου ὑπηκόου, ἀγωνισθέντες κατὰ τὰς μᾶλλον ἐπικινδύνους καὶ τολμηρὰς ἐπιχειρήσεις, ἐθυσίασαν ἐνδόξως τὴν ζωὴν των ἐπ' ἀγαθῶ τῆς Πατρίδος καὶ τῆς Ὑμετέρας Γαληνότητος. Διεσώθη, θεία βουλήσει, μόνον ἐγὼ μετὰ δύο μοναχῶν. Ἄφου ἐφθάσαμεν εἰς Σοῦδαν, καὶ ἐτέθημεν ὑπὸ τὴν καλὴν διοίκησιν τοῦ ἐξοχωτάτου στρατηγοῦ Κορνάρου, ἐπιχειρουμένης τότε ἐντατικῶς τῆς ἀνακίσεως τοῦ εἰρημένου Φρουρίου, ἀπεστάλην παρὰ τῆς ὡς ἄνω Ἐξοχότητος εἰς Χανιά, ὅπου, κατασκοπεύσας τὰς κινήσεις τῶν ἐχθρῶν, δὲν παρέλειψα νὰ ἐκτελέσω λεπτομερῶς τὰ δέοντα καὶ νὰ παράσχω τὰς ἀκριβεῖς ἐκείνας πληροφορίας εἰς τὴν αὐτῆς Ἐξοχότητα, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο δεκταὶ λίαν εὐμενῶς πρὸς ἄκραν εὐαρέσκειαν καὶ παραμυθίαν αὐτῆς. Κατόπιν τούτου, μοὶ ἀνετέθη, ἐπειδὴ ἤμην γνώστης τοῦ τόπου, νὰ συνοδεύσω τὸν νῦν σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Φιλαδελφείας Βαλεριανὸν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Χάνδακος καὶ νὰ παροτρύνωμεν τοὺς ἀνθρώπους τῆς ὑπαίθρου νὰ λάβουν τὰ ὄπλα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Καὶ ὡς πρὸς τοῦτο δὲν ὑπῆρξε πεπλανημένη ἢ ἀπόφασις τοῦ Δημοσίου, ἀφοῦ ἐντὸς βραχέος χρόνου περισυνελέγη μέγας ἀριθμὸς στρατιωτῶν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς ἀνωτάτης Διοικήσεως. Κατάκοπος τέλος ἐκ τῶν παθημάτων καὶ τῶν σωματικῶν κακουχιῶν, τὰς ὁποίας ὑπέστην κατὰ τὴν στενὴν πολιορκίαν μεταξὺ λιμοῦ καὶ λοιμοῦ, ἀπεφά-

tare a Venetia, insieme con detto Monsignor Valeriano, ove ebbi gratia per non morir di fame di diventare abbate cappellano a San Zorzi de' Greci, ma dopo la morte di esso Monsignore, furono altri eletti, a mia esclusione, sichè restai privo di quel poco pane che miseramente mi alimentava; dopo cinque anni ridotto all' estremo partito risolsi di far ricorso humile a V.S. di qualche pietoso suffragio concesso già ad altri che certamente meno di me si sono affaticati. Ma perchè io scorgo qualche difficoltà, trattandosi di denaro publico et essendo la mia intenzion di conseguire qualche beneficio senza riferire danno al publico et sostentarmi in queste miserie, risolvo regolando mia detta scrittura supplicar di nuovo V.S. che mi sia concessa l' aspettazione di una chiesa sive monasterio vacante di V.S. nelle tre isole del Levante accid sostenuto et consolato possa porger i voti indefessi a Sua Divina Maestà per la conservation di questa sempre gloriosa et invitta Republica a cui prostrato mi inchino.

σισα μὲ τὴν ἄδειαν τοῦ Δημοσίου νὰ ἔλθω εἰς τὴν Βενετίαν μὲ τὸν ὀρθόθεντα ἀρχιεπίσκοπον Βαλεριανόν. Ἐκεῖ μοῦ ἔκαναν τὴν χάριν, ἵνα μὴ ἀποθάνω ἐκ πείνης, νὰ μὲ διορίσουν ἡγούμενον ἡφήμεριον εἰς τὸν Ἅγ. Γεώργιον τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀρχιεπισκόπου τούτου ἐξελέγησαν ἄλλοι καὶ ἔμεινα ἐκτὸς θέσεως, οὕτως ὥστε ἐστερήθην καὶ αὐτοῦ τοῦ ὀλίγου ἄρτου δι' οὐ ἀθλίως διεισφερόμην. Μετὰ πέντε ἔτη, περιστὰς εἰς τὸ ἔσχατον τῆς ἐνδείας, ἀπεφάσισα νὰ προσφύγω ταπεινῶς εἰς τὴν Ὑμετέραν Γαληνότητα διὰ φιλεύσπλαγχον τινὰ βοήθειαν, ἧς ἔτυχον ἤδη καὶ ἄλλοι, οἱ ὅποιοι βεβαίως ὀλιγώτερον ἐμοῦ εἶναι βεβαρυμένοι. Ἀλλὰ ἐπειδὴ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι, προκειμένου περὶ δημοσίου χρήματος, ὑπάρχουν ὠρισμένοι δυσκολίαι, καὶ ἐπειδὴ ἡ πρόθεσίς μου εἶναι νὰ ἐπιτύχω εὐεργέτημά τι χωρὶς νὰ ἐπιφέρω ζημίαν εἰς τὸ Δημόσιον καὶ ἀπλῶς νὰ βοηθηθῶ εἰς τὴν προκειμένην δυστυχίαν, ἀποφασίζω, ἀπευθύνων τὴν ὡς ἄνω αἴτησιν, νὰ ἐπικαλεσθῶ ἐκ νέου τὴν Ὑμετέραν Γαληνότητα νὰ μοὶ ἐπιδικασθῇ ἡ παραχώρησις μιᾶς ἐκκλησίας ἢ μονῆς, ἧτις θέλει μείνη χηρεύουσα ἐκ τῶν τῆς Ὑμετέρας Γαληνότητος εἰς μίαν τῶν τριῶν νήσων τῆς ἐγγύς Ἀνατολῆς, ἵνα, βοηθούμενος καὶ παραμυθούμενος, εὐρεθῶ εἰς θέσιν νὰ ἀναπέμπω ἀδιακόπους εὐχὰς εἰς τὸν Ὑψιστον ὑπὲρ μακροημερεύσεως τῆς ἑσαεὶ ἐνδόξου καὶ ἀητιήτου ταύτης Δημοκρατίας, πρὸ τῆς ὁποίας προηγῆς ὑποκλίνομαι.

Ἐπὶ τῆς αἰτήσεως ταύτης ἡ Γερουσία ἐξέδωκε τὸ ἀκόλουθον ψήφισμα :

30 Maggio 1665 in Pregadi.

Con riverente supplica rappresenta l' abbate Filoteo Scuffo di Canea le sue numerose benemerenzze nell' essersi con i monaci suoi seguaci esposto a continui azzardi nell' assedio di quella Piazza in publico servizio et in altri impieghi in Candia da quei Rappresentanti commessigli. Ridotto hora in questa città povero di ogni altro che di speciosi attestati, supplica la publica munificenza di concessione et investitura di una chiesa o monasterio nelle tre isole, primo vacante. Volendo perciò la publica pietà impartire allo stesso qualche testimonio d' aggradimento per il di lui meritevole servizio, L' Anderà parte che per atto di benignità di questo Consiglio sia l' abbate Filoteo Scuffo gratiato et investito di una aspettativa di chiesa o monasterio primo vacante di publico jus patronato nelle tre isole di Levante e ciò in riguardo al merito che si è egli acquistato in servizio della patria come dagli attestati dei publici Rappresentanti risulta, con dichiarazione

30 Μαΐου 1665, ἐν τῇ Γερουσίᾳ.

Μὲ ἐκκλησίᾳ του, εὐσεβάστως ὑποβληθεῖσαν, ὁ ἡγούμενος Φιλόθεος Σκοῦφος ἐκ Χανίων ἐμφανίζει τὰς πολλὰς αὐτοῦ ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας παρέσχεν ἐκτεθεὶς μετὰ τῶν ὀπαδῶν του μοναχῶν κατὰ συνεχεῖς τολμηρὰς ἐπιχειρήσεις διαρκούσης τῆς πολιορκίας τοῦ Φρουρίου ἐκείνου εἰς ἐξυπηρέτησιν τοῦ Δημοσίου, ὡς καὶ εἰς ἄλλας ἐντολὰς ἐν τῇ περιοχῇ Χάνδακος, ἀνατεθείσας αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἐκεῖ Ἀντιπροσώπων μας. Περιελθὼν νῦν οὗτος εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἐν ἐνδείᾳ παντὸς πλήν ἴαν ἀξιολόγων πιστοποιητικῶν, ἐπικαλεῖται τὴν μεγαλοδωρίαν τοῦ Δημοσίου, ζητῶν τὴν παραχώρησιν καὶ κάρπωσιν μιᾶς ἐκκλησίας ἢ μονῆς, τῆς πρώτης ἢ ὁποία θέλει μείνη χηρεύουσα ἐν μιᾷ τῶν τριῶν νήσων.

Καὶ ἐπειδὴ ἡ δημοσία πρόνοια ἐπιθυμεῖ νὰ ἐκδηλωθῇ εἰς τὸν ὡς ἄνω ἐμπρόκτως κάποια ἐνδειξις εὐαρεσκείας διὰ τὴν ἐπαξίαν ὑπηρεσίαν του, ἀποφασίζεται, ἵνα διὰ πράξεως εὐμενείας τοῦ παρόντος Συμβουλίου ἐπιδικασθῇ αὐτῷ ἡ παραχώρησις καὶ κάρπωσις τῆς πρώτης διαθέσιμου, ὡς χηρευούσης, ἐκκλησίας ἢ μονῆς δημοσίας κηδεμονίας εἰς μίαν τῶν τριῶν νήσων τῆς ἐγγύς Ἀνατολῆς, καὶ τοῦτο εἰς ἀνταμοιβὴν τῶν ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας προσέφερον ὑπηρετῶν τὴν Πατρίδα, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν πιστοποιητικῶν τῶν δημοσίων Ἀντιπροσώπων

però che la sua investitura non possa pregiudicare il possesso a quelli che restassero per avanti dalla S.N. concessi.

Voti: 77.4.8

Τὸ αὐτὸ ἔτος ἔμεινε διαθέσιμος ἡ ἐκκλησία τῆς Παναγίας τῆς Λαουρένταινας καὶ ἡ Γερουσία, κατὰ τὴν δοθεῖσαν ἐπαγγελίαν, ἐξέδωκε τὸ ἀκόλουθον ψήφισμα :

Decreto del Senato 1 Agosto 1665

Al Proveditor Di Zante

Attesa la vacanza della Chiesa nominata la Madonna Laurendena in cotesta isola, havemo veduto l' investitura fatta da voi nei parocchiani della medesima coll' obligazion espresse nella terminationi vostre, ma incontrandosi che con aspettativa concessa dal Senato ci ha supplicati il rev.do Teofilo Scuffo dalla Canea di poter adempire in queste congiunture la povertà del religioso, i suoi meriti e il riguardo de jus patronato publico, ci hanno persuaso a gratiarlo, cosiché restando d' essa chiesa gratiato come dalle Ducali della sua investitura lo admitterete; nel

μας, μὲ τὴν δήλωσιν ὅμως, ὅτι ἡ παραχώρησις αὕτη δὲν δύναται νὰ ἀποβῆ εἰς βάρος τῆς κατοχῆς ἐκείνων, τὰ ὅποια ἤδη προηγουμένως ὑπὸ τῆς Αὐθεντίας ἡμῶν παρεχωρήθησαν.

Ψῆφοι: 77 (ὑπὲρ) — 4 (κατὰ) — 8 (μὴ εἰλικρινεῖς).

Ψήφισμα τῆς Γερουσίας τῆς 1ης Αὐγούστου 1665.

Πρὸς τὸν Προβλεπτὴν Ζακύνθου.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὴν χήρευσιν τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐπονομαζομένης Παναγίας τῆς Λαουρένταινας ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ καὶ λαβόντες γνῶσιν τῆς ἐκ μέρους Ὑμῶν παραχωρήσεώς της εἰς τοὺς ἐνορίτας αὐτῆς, μὲ ὑποχρεώσεις ῥητῶς διατυπωθείσας μεταξὺ τῶν ὑφ' ὑμῶν ἐπιβληθέντων ὄρων, ἐπειδὴ συμβαίνει νὰ ἔχη ὑποβάλει, κατόπιν τῆς ὑπὸ τῆς Γερουσίας δοθείσης ἐπαγγελίας παραχωρήσεως, ἐκκλησίαν ὃ ἐκ Χανίων αἰδέσιμος Φιλόθεος Σκοῦφος, ὅτι δυνάμεθα εἰς τὴν περίστασιν ταύτην νὰ ἐξυπηρετήσωμεν τὴν πενίαν τοῦ ἱερωμένου, τὸ χρέος διὰ τὰς προσφερθείσας ὑπ' αὐτοῦ ὑπηρεσίας καὶ αὐτὸ τὸ συμφέρον τοῦ κτήματος δημοσίου δικαίου, ἐπίσθημεν νὰ τοῦ τὴν παραχωρήσωμεν. Οὕτω διὰ τῆς παραχωρήσεως εἰς τοῦτον τῆς ἐκκλησίας ταύτης, ἣν θέλετε ἀναγνωρίσῃ καὶ ἀπὸ τὰ δουκικὰ γράμματα τῆς παροχῆς τοῦ τίτλου, τοῦ λοι-

resto li parocchiani predetti che siccome detta chiesa viene provvista e sarà dal zelo dell' officiatore mantenuta et amministrata a loro consolatione, così verso i medesimi in ogni altro sarà pronta la publica dispositione.

131.1.2.

Οὕτω ὁ Φιλόθεος Σκουφός ἀνέλαβε τὴν παραχωρηθεῖσαν ἐκκλησίαν καὶ πολλὰ προσέφερε διὰ τὸν εὐπρεπισμὸν καὶ τὴν συντήρησίν της, ὡς ἀναφέρεται εἰς νέαν αἴτησίν του τοῦ ἔτους 1670², διὰ τῆς ὁποίας, προνοῶν διὰ τὸ μέλλον τῆς ἐκκλησίας καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ ἀνεψιοῦ του Παρθενίου, ἀδελφοῦ τοῦ γνωστοῦ λογίου Φραγκίσκου Σκούφου, ζητεῖ τὴν παραχώρησιν εἰς τοῦτον τῆς ἐκκλησίας. Ἐκεῖ ἐξιστορεῖ τὴν ἐν Κρήτῃ δρασίαν του, χωρὶς νὰ προσθέσῃ νέον τι ἀξιόλογον, καὶ ὑπομιμνήσκει τὴν γενομένην εἰς αὐτὸν εἰς ἀνταμοιβὴν τῶν ὑπηρεσιῶν του παραχώρησιν, προσθέτων, ὅτι εὔρε τὴν ἐκκλησίαν εἰς ἀθλίαν κατάστασιν καὶ ὅτι ἐδαπάνησε τὰ ὑπολείμματα τῆς ὑπηρεσίας του διὰ τὸν ἐφοδιασμόν της εἰς σκεύη καὶ ἄμφια — πρᾶγμα δυνάμενον, λέγει, νὰ ἐλεγχθῇ διὰ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Προβλεπτοῦ τῶν τριῶν νήσων Andrea Valier — καὶ ὅτι ἤρχισε μάλιστα τὴν ἀνακαίνισιν τοῦ καταρρέοντος ναοῦ διὰ δαπάνης σημαντικῆς, μαρτυρουμένης ἐκ τοῦ συνταγέντος παρὰ τῷ συμβολαιογράφῳ Ζακύνθου Nadal Volterra προϋπολογισμοῦ τῆς 2 Φεβρ. 1669 (1670), ὡς καὶ ἐκ τῆς ἐκθέσεως τοῦ εἰρημένου προβλεπτοῦ ἐπιβεβαιουῦται. Θεωρεῖ ὡς ἐκ τούτου δίκαιον καὶ πρὸς ὄφελος τοῦ ναοῦ νὰ παραχωρηθῇ οὗτος μετὰ τὸν θάνατόν του εἰς τὸν ἀνεψιὸν του Παρθένιον Σκουφόν, κληρικόν, ἀνήκοντα εἰς τὸ αὐτὸ μοναχικὸν τάγμα.

ποῦ καὶ οἱ ὡς ἄνω ἐνορεῖται ἀφ' ἐνὸς μὲν θὰ ἔχουν τὴν ἐκκλησίαν των ὑπὸ τὴν πρόνοιαν καὶ τὴν μετὰ ζήλου μέριμναν τοῦ λειτουργοῦ καὶ διοικουμένην πρὸς παραμυθίαν αὐτῶν, ἀφ' ἐτέρου θὰ ἔχουν τὸ Δημόσιον πρόθυμον ἀπέναντί των καὶ εἰς πᾶν ἄλλο ζήτημα.

Ψῆφοι: 131 (ὑπὲρ) — 1 (κατὰ) — 2 (μὴ εἰλικρινεῖς).

²) Ἡ αἴτησις, ὡς ὅλαι αἱ αἰτήσεις πρὸς τὸν Δόγην, εἶναι ἀχρονολόγητος, ἀλλὰ παρεπέμφθη εἰς τοὺς Συμβούλους τοῦ Δόγη κατὰ Μάρτιον τοῦ 1670. Εὐρίσκειται ἐν Senato Mar Filza Augusto 1670.

Ἡ Γερουσία ἐπὶ τῆς αἰτήσεως ταύτης ἐξέδωκε τὸ ἀκόλουθον ψήφισμα :

10 Maggio 1670, in Pregadi.

Havuto dall' abbate Filoteo Scuffo della Canea il possesso della chiesa nominata la Madonna Lauretana nella città di Zante jus patronato della S.N. per concessione sino dall' anno 1665, si è egli applicato per provvedere non solo al bisogno de paramenti di essa et altre cose necessarie, ma per restaurarla nel stato rovinoso in che si attrovava et essendo egli hormai in età cadente, si conosce proprio renderlo consolato nelle sue suppliche acciò non potendo egli godere i frutti delle sue fatiche e dispendii fatti a servizio di detta chiesa, sia questa transferita dopo la sua morte nel nipote; Sia preso che per atto della publica munificenza, in conformità di quanto consiglia il N.H. Andrea Valier fu Proveditor General delle tre isole, sia per autorità di questo Consiglio concessa dopo la morte del detto abbate Filoteo Scuffo la chiesa predetta al padre Partenio Scuffo suo nepote, religioso del medesimo ordine, durante la sua vita come humilmente implo-

10 Μαΐου 1670, ἐν τῇ Γερουσίᾳ.

Ὁ ἐκ Χανίων ἡγούμενος Φιλόθεος Σκούφος ἀναλαβὼν τὴν κατοχὴν τῆς ἐκκλησίας, τῆς ἐπονομαζομένης Παναγίας τῆς Λαουρένταινας ἐν τῇ πόλει τῆς Ζακύνθου, τῆς ὑπὸ κηδεμονίαν τῆς Ὑμετέρας Αὐθεντίας οὐσης, διὰ παραχωρήσεως ἀπὸ τοῦ ἔτους 1665, ἐπεδόθη οὗτος οὐχὶ μόνον εἰς τὸ ἔργον τῆς διακοσμήσεως ταύτης καὶ τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῆς δι' ἀμφίων καὶ ἄλλων ἀναγκαίων πραγμάτων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀνακαίνισιν τῆς ἀπὸ τὴν κατάστασιν ἐρειπώσεως, εἰς ἣν εἶχε περιπέσει. Καὶ ἐπειδὴ τοῦ λοιποῦ οὗτος εὗρίσκεται εἰς προβεβηκυῖαν ἡλικίαν, κρίνεται ὀρθὸν νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ πρὸς παραμυθίαν τοῦ ἢ αἰτησίς του, ὥστε, ἀφοῦ δὲν δύναται αὐτὸς οὗτος ν' ἀπολαύσῃ τοὺς καρποὺς τῶν κόπων του καὶ τῶν ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς εἰρημένης ἐκκλησίας γενομένων δαπανῶν, νὰ μεταβιβασθῇ αὕτη μετὰ τὸν θάνατόν του εἰς τὸν ἀνεψιόν του.

Δι' ὃ ἀποφασίζεται διὰ πράξεως τῆς δημοσίας μεγαλοδορίας, συμφώνως καὶ πρὸς ὅσα συμβουλεύει ὁ εὐγενὴς *Andrea Valier*, τέως Γενικὸς Προβλεπτὴς τῶν Τριῶν Νήσων, νὰ παραχωρηθῇ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ εἰρημένου ἡγουμένου Φιλοθέου Σκούφου ἢ ὡς ἄνω ἐκκλησία εἰς τὸν ἀνεψιόν του μοναχὸν Παρθένιον Σκούφον, ἱερωμένον τοῦ αὐτοῦ τάγματος, καὶ ἐφ' ὄρου ζωῆς, ὡς ταπεινῶς οὗτος

ra accid habbi a possederla giusta la concession fatta al zio per il merito delle fatiche contribuite da esso a publico servizio.

132.2.4

ἰκέτευσε, καὶ τοῦτο, ἵνα κατέχη δικαίως τὸ παραχωρηθὲν εἰς τὸν θεῖον, ἀνθ' ὧν οὗτος πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ Δημοσίου ἐμόχθησεν.

(Ψῆφοι :) 132 (ὕπερ) — 2 (κατὰ) — 4 (μὴ εἰλικρινεῖς).

Δ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

Ἦν μικρότερον ἐνδιαφέρον ἐμφανίζουσαν τὰ ἀκολούθως δημοσιευόμενα ἔγγραφα, τὰ ὅποια μᾶς παρέχουν ἀγνώστους τέως πληροφορίας ἐπὶ τοῦ βίου καὶ τῆς δράσεως τοῦ γνωστοῦ ἐκ Χάνδακος λογίου κληρικοῦ Γερασίμου Βλάχου. Ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρουσα ἐμφανίζεται ἐν αὐτοῖς ἡ δρασία τοῦ διαπρεποῦς «κῆρυκος τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου καὶ κοινοῦ κατ' ἀμφοτέρας τὰς διαλέκτους τῶν ἐπιστημῶν διδασκάλου» ἐν Κρήτῃ κατὰ τὴν μακρὰν ἡρωϊκὴν ἄμυναν τοῦ Χάνδακος, δρασία ἡ ὅποια ἐξόχως ἀναδεικνύει τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀνδρός. Ἀποδεικνύεται, ὅτι ὑπεβόηθησεν τὸν ἀγῶνα οὐχὶ μόνον διὰ τῶν διδαχῶν καὶ παραινέσεών του, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ὑλικῶν αὐτοῦ, σωματικῶν καὶ χρηματικῶν, δυνάμεων. Τὰς ὑπηρεσίας του ταύτας ὑπομιμνήσκει δι' αἰτήσεών του πρὸς τὴν Γαληνοτάτην μόνον ὅταν περιέστη εἰς πλήρη ἔνδειαν, ἄρτι ἐλθὼν ἐκ Χάνδακος, καὶ ἐπιτυγχάνει τὴν χορήγησιν αὐτῷ ἐπιδόματος δέκα δουκάτων κατὰ μῆνα καὶ ἀκολούθως τὴν παραχώρησιν τῆς μονῆς τῆς Παναγίας Παλαιοπόλεως ἐν Κερκύρα. Οὕτω ὑπεβοηθήθη εἰς τὴν γονιμωτάτην αὐτοῦ πνευματικὴν παραγωγὴν, θεολογικὴν, φιλοσοφικὴν καὶ φιλολογικὴν, τῆς ὁποίας κορύφωμα ὑπῆρξεν ἡ ἔκδοσις τοῦ «Θησαυροῦ τῆς ἐγκυκλοπαιδικῆς βάσεως», ἀναδειχθεὶς τέλος μητροπολίτης Φιλαδελφείας, εἰς ὃν θρόνον διεδέχθη τὸν τέως πατριαρχεύσαντα Μεθόδιον Μορώνιον Κυδωνιέα. Αἱ νέαι πληροφορίαι, τὰς ὁποίας παρέχουν τὰ δημοσιευόμενα ἔγγραφα, συμπληροῦν τὴν ὑπὸ δημοσίευσιν ἐργασίαν τοῦ Γεωργίου Σπυριδάκη περὶ τοῦ Γερασίμου Βλάχου.

* * *

Ἡ πρώτη αἴτησις τοῦ Γερασίμου Βλάχου εὐρίσκεται εἰς τὴν Filza Νοεμβρίου 1656 (Senato Mar) καὶ ἔχει ὡς ἀκολούθως :